

prima instanță: Anatol Pahopol

D E C I Z I E

09 octombrie 2013

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Valeriu Doagă
Iuliana Oprea, Elena Covalenco,
Ion Corolevschi, Nicolae Clima

Examinând recursul declarat de societatea pe acțiuni „Orhei-Vit”,
în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a societății pe acțiuni
„Orhei-Vit” împotriva Biroului Vamal Centru cu privire la contestarea actului
administrativ,
împotriva hotărârii Curții de Apel Chișinău din 27 februarie 2013, prin care
acțiunea a fost respinsă,

c o n s t a t ă

La 03.08.2012, SA „Orhei-Vit” s-a adresat cu cerere de chemare în judecată
împotriva Biroului Vamal Centru cu privire la contestarea actului administrativ.

În motivarea cererii, reclamantul a indicat că la data de 14.03.2012 între SA
„Orhei-Vit”, rezidentul Republicii Moldova și „Слущкий сахарорафинадный
комбинат” ООО – rezident al Republicii Belarus a fost încheiat contractul nr.409
privind vânzarea – cumpărarea zahărului.

Indică recurentul că în procesul executării obligațiilor contractuale, la faza
de comercializare și anume livrare a mărfii, la data de 25.06.2012, 06.07.2012,
09.07.2012, 12.07.2012 și 13.07.2012 a fost importată marfa pe teritoriul
Republicii Moldova fără aplicarea tarifelor vamale.

Ulterior de către Biroului Vamal Centru al Serviciului Vamal s-a întocmit
decizia de regularizare.

Potrivit deciziei de regularizare întocmită de Biroul vamal Centru nr. 35,
aprobată de către Șeful biroului vamal Centru la 25.07.2012 se solicită de la SA
„Orhei-Vit” achitarea sumei de 755 211,06 lei – formată din suma declarațiilor și
suma impozitelor.

Menționează reclamantul că în scopul amplificării și dezvoltării relațiilor
economice și comerciale dintre Republica Moldova și Republica Belarus a fost
încheiat acordul bilateral între Guvernul Republicii Moldova și Guvernul
Republicii Belarus cu privire la comerțul liber din 16.06.1993, semnat la Minsk, la
16 iunie 1993, în vigoare din 7 decembrie 1994, potrivit căruia părțile contractante

nu aplică taxele vamale, impozitele și încasările, care au o acțiune echivalentă asupra exportului și/sau importului mărfurilor, ce provin de pe teritoriul vamal al uneia din Părțile Contractante și care sunt destinate pentru teritoriul vamal al celeilalte Părți Contractante.

Suplimentar, menționează că trecerea mărfurilor peste frontiera vamală în cazul dat a fost efectuată sub regimul vamal de import cu impact economic, iar aplicarea criteriilor privind originea mărfurilor se face pe baza regulilor de origine prevăzute de legislația națională sau de acordurile internaționale la care Republica Moldova este parte.

Categoria de marfă importată este de origine din Belarus, cu care este încheiat Acordul între Guvernul Republicii Moldova și Guvernul Republicii Belarus cu privire la comerțul liber, contractul de vânzare – cumpărare între rezidentul RM - SA „Orhei-Vit” și rezidentul Republicii Belarus - „Слуцкий сахарорафинадный комбинат” ООО, precum și acordului privind Regulile de constatare a originii mărfurilor.

Astfel, instituirea măsurii speciale poate fi făcută doar ulterior convenirii asupra acestui fapt între părțile contractante.

Indică reclamantul că pînă în prezent careva consultații prealabile între părțile contractante nu a avut loc, careva propuneri în scris privind desfășurarea consultațiilor dintre Rep. Moldova și Rep. Belarus nu au parvenit, deoarece nu există și nu s-a implementat o careva măsură comercială specială.

Consideră SA „Orhei-Vit”, că decizia de regularizare nr. 35 precum și suma imputată în ea de 755211,06 lei este neîntemeiată și urmează a fi anulată, opinie ce rezultă din motivele indicate mai sus, precum și din considerentul că actele internaționale prevalează față de prevederile legislației R. Moldova.

Mai menționează reclamantul, că primele patru devămări, din data de 25.06.2012, 06.07.2012, 09.07.2012 și 12.07.2012, au fost efectuate corect și în aceleași condiții la data de 13.07.2012 a fost devămat și al cincilea import de aceeași marfă.

Prin cererea din 16.08.2012, SA „Orhei-Vit” a completat cererea sa inițială, solicitînd anularea deciziei de regularizare nr. 35 din 25.07.2012 ca fiind ilegală și lipsită de temei juridic, precum și anularea actului de audit post-vămuire nr. 18 din 31.07.2012 ca fiind ilegal, deoarece a fost emis cu încălcarea normelor internaționale, fără a se ține cont de acordul la care este parte Republica Moldova.

Solicită SA „Orhei-Vit”, anularea deciziei de regularizare nr. 35 din 25.07.2012 și actului de audit post-vămuire nr. 18 din 31.07.2012, ca fiind ilegale și lipsite de temei juridic.

Prin hotărârea Curții de Apel Chișinău din 27 februarie 2013, acțiunea a fost respinsă.

La 26 aprilie 2013, SA „Orhei-Vit” a declarat recurs împotriva hotărârii primei instanțe, solicitînd admiterea recursului, casarea hotărârii prime instanțe, cu emiterea unei noi hotărâri de admitere a acțiunii prin care să se anuleze decizia de regularizare nr. 35 din 25.07.2012 și actului de audit post-vămuire nr. 18 din 31.07.2012, precum și să se oblige Biroul Vamal Chișinău (fostul Birou Vamal Centru) să restituie suma de 192000 lei încasată pînă la înregistrarea recursului.

În motivarea recursului recurentul a invocat, că instanța de judecată a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată, precum și nu a interpretat în mod eronat legea, emițind o hotărâre ilegală.

Consideră că instanța de judecată a ignorat prevederile tratatelor internaționale ratificate de Republica Moldova, care potrivit art. 8 din Constituție au prioritate față de actele legislative naționale.

Totodată, menționează recurentul că prima instanță nu s-a expus asupra tuturor circumstanțelor și faptelor invocate de către acesta.

Completează SA „Orhei-Vit”, că urmare a solicitării societății nr. 28OV din 28.02.2013, Serviciul Vamal prin răspunsul nr. 28/20-2841 din 11.03.2013, a comunicat că administrarea și gestionarea sistemului de reglementare a importului de zahăr și produse zaharoase în regim preferențial, ține de competența Ministerului Economiei, ceea ce, din punctul de vedere al SA „Orhei-Vit”, demonstrează că autoritatea nu cunoaște modalitatea de efectuare a importului de zahăr în Republica Moldova în regim preferențial.

La 08 octombrie 2013, SA „Orhei-Vit” a depus recurs suplimentar prin care a invocat că prin ordinul Serviciului Vamal nr. 664-p din 19.07.2012, Biroul vamal Centru a fost lichidat, fapt ce demonstrează că decizia de regularizare nr. 35 din 25.07.2012 și actului de audit post-vămuire nr. 18 din 31.07.2012 au fost emise de o autoritate care de fapt nu exista.

Mai menționează recurentul că decizia de regularizare nr. 35 din 25.07.2012 a fost întocmită cu încălcarea prevederilor pct. 3 din Ordinul Serviciului Vamal nr. 267-O din 02.10.2009, privind formularul, modul de completare și utilizare a deciziei de regularizare.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul declarat de SA „Orhei-Vit”, întemeiat și care urmează a fi admis și casată hotărârea primei instanțe, cu pronunțarea unei noi hotărâri, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin.(1) lit. b) CPC, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul și să caseze integral sau parțial decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, pronunțând o nouă hotărâre.

Astfel, se constată că la data de 14.03.2012, între SA „Orhei-Vit”, rezidentul Republicii Moldova și „Слущкий сахарорафинадный комбинат” ООО – rezident al Republicii Belarus a fost încheiat contractul nr.409 privind vânzarea – cumpărarea zahărului.

În procesul executării obligațiilor contractuale, la faza de comercializare și anume livrare a mărfii, la data de 25.06.2012, 06.07.2012, 09.07.2012, 12.07.2012 și 13.07.2012 a fost importată marfa pe teritoriul Republicii Moldova fără aplicarea tarifelor vamale.

Ulterior, la 25.07.2012 de către Biroul Vamal Centru al Serviciului Vamal s-a întocmit decizia de regularizare nr. 35 prin care i-a fost solicitat SA „Orhei-Vit” să achite suma de 755 211,06 lei – formată din suma impozitelor, impuse pentru achitare.

Consideră recurentul că actele emise de către Biroul Vamal Centru, și anume, decizia de regularizare nr. 35 din 25.07.2012 și actul de audit post-vămuire

nr. 18 din 31.07.2012, sunt ilegale, motiv pentru care, a înaintat cerere de chemare în judecată împotriva autorității publice nominalizate, solicitând anularea respectivelor înregistrări.

În procesul examinării pricinii s-a stabilit că la 02.08.2012, în adresa SA „Orhei Vit” a fost expediat actul de audit post-vămuire nr. 18 din 31.07.2012, prin care a fost stabilit că reclamantul nu era în drept să importe marfa clasificată la poziția tarifară 1701, respectiv a beneficiat neîntemeiat de tratament tarifar preferențial (f.d. 22-24).

De asemenea, s-a reținut că potrivit dispoziției Serviciului Vamal nr. 364-d din 17.07.2012, în vederea asigurării controlului privind importul de zahăr și produse zaharoase în regim preferențial din țările-nemembre ale Organizației Mondiale a Comerțului (OMC), cu care Republica Moldova are încheiate acorduri de comerț liber, s-a dispus efectuarea reverificărilor declarațiilor vamale pentru perioada ianuarie-iunie 2012, la importul de zahăr și produse zaharoase în regim preferențial din țările care nu sunt membre ale OMC, cu care Republica Moldova are semnate acorduri de comerț liber.

Totodată, a fost dispus că în cazul depistării lipsei autorizației de import, certificatului de origine preferențială a mărfurilor și raportului de stabilire a țării de producere, eliberat de laboratoarele acreditate din țările UE, să fie asigurată încasarea sumelor taxelor vamale.

În această ordine de idei, Colegiului civil și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție menționează că potrivit art. 127¹¹ Cod Vamal, (1) obligația vamală apare, atât la import cât și la export, și în următoarele cazuri:

- a) când, ulterior efectuării operațiunilor de vămuire și acordării liberului de vamă, se constată că informațiile cuprinse în declarația vamală au condus la stabilirea unei obligații vamale diminuate;
- b) când una ori mai multe condiții ce reglementau plasarea mărfurilor sub o destinație vamală nu au fost respectate;
- c) când stabilirea unui tratament tarifar favorabil, în funcție de destinația sau utilizarea finală a mărfurilor, nu era justificată la data acordării liberului de vamă.

Potrivit art. 127¹³ Cod Vamal, (1) decizia de regularizare reprezintă un document de o formă stabilită de Serviciul Vamal, întocmit de organele vamale, care servește drept dovadă a apariției obligației vamale și a măsurilor de politică economică și care este obligatoriu din momentul aprobării de către conducerea organului vamal.

Conform art. 181¹ Cod Vamal, (3) dacă, după reverificarea declarației sau după controlul ulterior, rezultă că dispozițiile ce reglementează regimul vamal respectiv au fost aplicate pe baza unor informații inexacte sau incomplete, organul vamal ia măsuri pentru regularizarea situației, ținând seama de noile informații obținute.

Astfel, se reliefează faptul că Biroul vamal Centru, în temeiul prevederilor nominalizate, a efectuat în perioada 19.07-30.07.2012 controlul tematic asupra tranzacțiilor economice externe, efectuate de către SA „Orhei-Vit”, privind respectarea reglementărilor vamale asupra tranzacțiilor economice externe privind

importul de zahăr din sfeclă de zahăr, cod tarifar 170199100 - zahăr alb, conform declarațiilor vamale nr. 700611549 din 25.06.2012, nr. 700611645 din 06.07.2012, nr. 700611664 din 09.07.2012, nr. 700611708 din 12.07.2012, nr. 700611711 din 13.07.2012 din țările nemembre ale OMC.

Apreciind materialele anexate la dosar în coroborare cu prevederile actelor normative și legislative în vigoare, Colegiului civil și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție menționează că potrivit pct. 2 al Ordinului Serviciului Vamal nr. 664-p din 19.07.2012, Biroul Vamal Centru a fost lichidat.

Respectiv, actele administrative contestate, decizia de regularizare nr. 35 din 25.07.2012 și actul de audit post-vămuire nr. 18 din 31.07.2012, au fost emise de către un organ lichidat la 19.07.2012.

În context, art. 26 alin. (1) lit. b) din Legea contenciosului administrativ nr. 793 – XIV din 10.02.2000, statuează că actul administrativ contestat poate fi anulat, în tot sau în parte, în cazul în care este ilegal ca fiind emis cu încălcarea competenței.

Concomitent, în conformitate cu prevederile pct. 3 subpct. 1) și 3) din Ordinul Serviciului Vamal nr. 267-O din 02.10.2009, privind formularul, modul de completare și utilizare a deciziei de regularizare, decizia de regularizare, ca titlu executoriu, se va întocmi în cazurile:

1) apariției obligației vamale în temeiul art.127, 127² – 127¹² ale Codului vamal, inclusiv în situația în care lipsește declarația vamală sau formularul tipizat TV 14;

3) constatărilor efectuate, ca urmare a unui audit post-vămuire sau reverificării declarației vamale după validarea acesteia.

Este necesar de menționat și prevederile pct. 4 din Instrucțiunile privind completarea formularului deciziei de regularizare, aprobate prin Ordinul Serviciului Vamal nr. 267-O din 02.10.2009, potrivit căruia, Rubrica 4 – “Motivele întocmirii deciziei” – se completează, cu înscrierea detaliată a cauzelor efectuării recalculărilor sau necesității întreprinderii unor acțiuni de regularizare în cadrul măsurilor de politică economică, cu menționarea alineatului respectiv al pct.3 al Ordinului, încălcării constatate sau hotărârii adoptate; iar Rubrica 8 – “Măsuri de politică economică și alte acțiuni de regularizare necesare a fi întreprinse.” – conține descrierea acțiunilor și inacțiunilor obligatorii spre executare de către plătitorul vamal, inclusiv reieșind din necesitatea respectării măsurilor de politică economică, precum și procedura și termenele de executare a acestora.

Astfel, se constată că în Rubrica 4 al deciziei de regularizare nr. 35 din 25.07.2012, nu a fost indicat temeiul legal pentru apariția obligațiilor vamale și nici nu a fost făcută referire la vreun subpunct stipulat în punctul 3 al Ordinului Serviciului Vamal privind formularul, modul de completare și utilizare a deciziei de regularizare, iar Rubrica 8 nici nu a fost completată.

Complementar celor relatate supra, se constată că decizia de regularizare nr. 35 din 25.07.2012, contrar prevederilor nominalizate (pct. 3 subpct. 3) al Ordinului Serviciului Vamal privind formularul, modul de completare și utilizare a deciziei de regularizare), a fost întocmit anterior efectuării auditului post – vămuire, actul

de control postvămuire fiind emis la 31.07.2012, adică posterior deciziei de regularizare.

Într-o altă ordine de idei, Colegiului civil și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție, constată că recurentul la cererea de recurs suplimentar a anexat dovada achitării de către SA „Orhei-Vit” a sumei de 192000 lei, pînă la înregistrarea încheierii nr. 3-85/2012 din 03.08.2012 cu privire la încetarea executării deciziei de regularizare nr. 35 din 25.07.2012, sumă care urmează a fi restituită SA „Orhei-Vit”.

Având în vedere circumstanțele descrise, Colegiului civil și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție, consideră că prima instanță a examinat superficial aspectele pricinii, încălcînd astfel, normele de drept material și procedural, iar argumentele invocate în recurs sunt întemeiate, în legătură cu ce, recursul urmează a fi admis, cu casarea hotărîrii primei instanțe și cu pronunțarea unei noi hotărîri prin care se admite acțiunea înaintată de SA „Orhei-Vit”, se anulează decizia de regularizare nr. 35 din 25.07.2012 și actului de audit post-vămuire nr. 18 din 31.07.2012, precum și se obligă Biroul Vamal Chișinău să restituie reclamantului suma de 192000 (o sută nouăzeci și două mii) lei.

În conformitate cu art. 445 alin.(1) lit.b) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e

Se admite recursul declarat de societatea pe acțiuni „Orhei-Vit”.

Se casează hotărârea Curții de Apel Chișinău din 27 februarie 2013, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a societății pe acțiuni „Orhei-Vit” împotriva Biroului Vamal Centru cu privire la contestarea actului administrativ, cu pronunțarea unei noi hotărîri prin care:

Se admite acțiunea societății pe acțiuni „Orhei-Vit” împotriva Biroului Vamal Centru cu privire la contestarea actului administrativ.

Se anulează decizia de regularizare nr. 35 din 25.07.2012 și actul de audit post-vămuire nr. 18 din 31.07.2012 ale Biroului Vamal Centru.

Se obligă Biroul Vamal Chișinău să restituie societății pe acțiuni „Orhei-Vit” suma de 192000 (o sută nouăzeci și două mii) lei.

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

Președintele ședinței
Judecătorul
Judecătorii

Valeriu Doagă

Iuliana Oprea

Elena Covalenco

Ion Corolevschi

Nicolae Clima